

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași
1.2 Facultatea / Departamentul	Teologie Ortodoxă / Teologie
1.3 Catedra	Teologie (Artă Sacră)
1.4 Domeniul de studii	Teologie (Artă Sacră)
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studii/Calificarea	Arta Sacră în Patrimoniul Cultural

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Expresia limbajului vizual în Arta Sacră din Patrimoniul cultural. Antropologie artistică						
2.2 Titularul activităților de curs	Conf. Dr. Dominte Georgeta Merisor						
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf. Dr. Dominte Georgeta Merisor						
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	4	2.6 Tipul de evaluare	EVP	2.7 Regimul disciplinei	OP/DA

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					28
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					28
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					70
Tutoriat					-
Examinări					2
Alte activități: organizări expoziționale, participări la concursuri					16
3.7 Total ore studiu individual	144				
3.9 Total ore pe semestru	200				
3.10 Numărul de credite	8				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Parcurea disciplinei în sem. 3
4.2 de competențe	Asimilarea și perfecționarea, prin școlarizare, de cunoștințe și deprinderi artistice –plastice.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Material documentar și vizual adiacent. Sală cu dotări tehnice corespunzătoare prezentărilor de imagini.
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	Atelier cu dotări tehnice adecvate ; mobilier corespunzător activităților artistice plastice, materiale și ustensile de lucru.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C1. Dezvoltarea aprofundată a capacităților cognitive și deprinderilor practice de exprimare creativă și expresiv – vizuală, în raport cu teme religioase și canoane ordonatoare din iconografia creștină, cu accent pe cea românească.</p> <p>C2. Cunoașterea și asimilarea termenilor de specialitate, a teoriilor și conceptelor vizual artistice corelate domeniului „Teologie” în sensul expresivității plastice;</p> <p>C3. Adecvarea utilizării unor cunoștințe generale de expresivitate a imaginii la cadrul contextualizat al artei sacre.</p> <p>C4. Obiectivarea sporită a evaluării unor realități și principii artistico-vizuale, în conformitate cu amplitudinea și profunzimea cunoștințelor dobândite. Conștientizări și comparații de aspecte expresive în diferite valori artistice și iconografice românești..</p> <p>C5. Realizarea unor lucrări demonstrative, în directă relație cu studiile teoretice conjugate, teologice și artistice..</p> <p>C6. Contextualizarea iconografică prin realizări expresive ale conceptelor plastice și modelelor vizuale în arta creștină românească.</p>
Competențe transversale	<p>C1. Cunoașterea polarizată a expresivității vizualizărilor de credințe și aplicabilitatea comparativă a itemilor expresivi ortodocși din arta creștină românească, considerată în sens vizual și în raport cu alte manifestări expresiv-artistice, care au specific sacru sau religios.</p> <p>C2. Utilizarea expresivității iconografice în relaționarea socială și eficientizarea comunicării interpersonale.</p> <p>C3. Directa corelare a competențelor obținute cu asumarea unor responsabilități culturale.</p> <p>C4. Sporirea eficienței relaționărilor interpersonale și profesionale prin dobândirea și exercitarea reflecției sporite, în sprijinul înțelegerii domeniului sacru vizual și susținerii acestuia prin expresivitatea exprimărilor plastice ortodoxe, îndeosebi a celor incluse iconografiei din lăcașurile de cult românești..</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Transmiterea de cunoștințe artistice plastice avansate, relaționate studiului teoretic și aplicativ al exprimării expresiei limbajului plastic în arta sacră, corolar inclusiv al celei creștine și îndeosebi ortodoxe românești.
7.2 Obiectivele specifice	Amplificarea aptitudinilor analitice stilistice și a disponibilităților aplicative artistice în sens plastic religios, concomitent cu respectarea canoanelor iconografice prin redarea temperat-expresivă a regulilor specifice lor.Comparații ale expresivităților profesionalismului și naivismului iconografic românesc,din diferite medii geografice și sociale.

8. Conținuturi

8. 1 Curs	Metode de predare	Observații
<p>1. Expresii ale limbajului vizual și ale reprezentărilor figurative în arta sacră din spațiul românesc. Raportări generale și contextuale. Expresivități plastice și simbolice ale imaginilor de persoane sfinte:</p> <p>1.1. Reprezentări sacre. Antecedente istorice, cu filon expresiv , în creații vizual-artistice precreștine și creștine - 4 ore;</p> <p>1.2. Caracteristici stilistice și diferențieri de expresivități vizuale în opere ecleziiale românești (miniaturi, icoane, artă murală, tablouri și obiecte religioase). Expresii comparate ale profesionalismului și naivismului iconografic românesc, din medii geografice și sociale diferite, urbane și rurale – 6ore + 6ore = 12 ore;</p> <p>1.3. Mari teme ale creștinătății și expresivitățile lor figurative și compoziționale în pictura bisericească românească.- 12 ore.</p> <p>4+12+12= 28 ore</p>	<p>Metode didactice expositive, frontale și individualizate, bazate pe: expuneri și conversații, în asociere cu diverse documentări vizuale, făcute îndeosebi în cadrul unor obiective religioase și culturale (așezăminte de cult, muzee, expoziții, biblioteci, colecții și laboratoare, centre de cultură - de stat și private, s.a.). (si online)</p>	<p>Documentații multiple teoretice și imagistice. Prezentări în raport cu diverse materiale informative și obiective culturale, artistice, religioase.</p>
<p>Bibliografie succintă:</p> <p>Florea, V., <i>Istoria artei românești</i>, Ed. Litera Internațional, București-Chișinău, 2007; Efremov, A., <i>Icoane românești</i>, Ed. Meridiane, București, 2002; Stukenbrock, C., Töpfer, B., <i>1000 Chefs-d' oeuvre de la peinture européenne du XIII-e au XIX-e siècle</i>, Könemann Verlagsgesellschaft mbH, 2000; Arnheim, R., <i>Arta și percepția vizuală</i>, Ed. Meridiane, București, 1979, Ed. Polirom, Iași, 2011; Gombrich, E.H., <i>Istoria artei</i>, Pro Editură și Tipografie, 2007; Brown, M.P., <i>Ghid de artă creștină</i>, Ed. Casa Cărții, Oradea, 2009; Beitzel, B., consultant, <i>Biblica. Atlasul Bibliei</i>, Ed. Litera Internațional, București, 2011; Cavaros, C., <i>Ghid de iconografie bizantină</i>, Ed. Sophia, București, 2005; Cebulj, C., Dobek, E., Rudnik, U., <i>Biblia. O istorie vizuală</i>, Ed. Litera Internațional, București, 2010; Dumitrescu, Sorin, <i>Noi și icoana</i>, Ed. Fundația Anastasia, 2010; Huyghe, R. <i>Dialog cu vizibilul</i>, Ed. Meridiane, București, 1987; Meyers, D.J., <i>Viața ilustrată a lui Iisus Hristos din Evanghelii</i>, Puzzle Works Publishing, București, 2009; Nanu, Adina, <i>Vezi? Comunicarea prin imagine</i>, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 2011; Nyssen, W., <i>Începuturile picturii bizantine</i>, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1975; Coord. Oprescu, G., <i>Istoria Artelor Plastice în România</i>, vol.1-2, Ed. Meridiane, București, 1968; Palade, M., <i>Iconoclasmul în actualitate</i>, Ed. Sophia, 2005; Podlacha, W., Nandriș, G., <i>Umanismul picturii murale postbizantine</i>, Ed. Meridiane, București, 1985; Popescu –Vâlcea, Gh., <i>Miniaturi românești</i>, Ed. Meridiane, București, 1998; <i>Programul iconografic al Bisericii Ortodoxe, Îndrumar pentru zugravii de biserici</i>, București 1979/ Ed. Basilica, București, 2017; Santambrogio, G., <i>Miracolul întrupării. Cele mai frumoase reprezentări artistice</i>, Ed. Aquila'93, Oradea, 2007; Ștefănescu, I.D., <i>Iconografia artei bizantine și a picturii feudale românești</i>, Ed. Meridiane, București, 1973; Rousseau, D., <i>Icoana, lumina feței tale</i>, Ed. Sophia, București, 2004; Uspensky, L., Lossky, V., <i>Călăuziri în lumea icoanei</i>, Ed. Sophia, București, 2003; Vătășianu, V., <i>Istoria artei europene</i>, vol.1-2, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1967; Colecțiile revistelor <i>Mari Pictori</i>, <i>Art Galery și Antichități</i>; <i>Cărți și albume diverse despre arta religioasă, preponderent creștină.</i>; Rev. <i>Mănăstiri ortodoxe</i>; <i>Modele iconografice de tradiție bizantină și românești</i>; Iorga, N., <i>Istoria bisericii românești și a vieții religioase a românilor</i>, vol. 1-2, Ed. SAECULUM I.O., București, 2012; Popa, C., <i>Monumente Medievale din Oltenia.</i>, Ed. ACS, București, 2011; Sinigalia, T., Boldura, O., <i>Monumente Medievale din Bucovina</i>, Ed. ACS, București, 2015; Diverse albume și cărți de artă sacră, românească și universală, recent editate.</p>		

8. 2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
<p>Conținutul lucrărilor de laborator este oglinda aplicativă a tematicilor cursurilor, constând în realizarea, la alegere, de lucrări practice/referate care exprimă coordonatele expresive, teoretice și vizuale, ale imaginilor artei ecleziale: Similaritate canonică și varietate expresivă vizuală în arta eclezială românească. Reprezentări optionale și creative după modele diverse (din miniaturi, icoane, picturi murale) sau pentru ilustrarea unor anumite teme cu specific creștin, omagiate de ortodoxia română în anul calendaristic în curs—28 ore. (În relație cu sărbători din a doua parte a anului bisericesc se vor realiza 2 Copii sau replici expozabile, după imagini diferite de sfânt român și 2 Copii sau replici expozabile, după imagini diferite de scenă iconografică, din icoane/ miniaturi și picturi murale. Deci, pe 2 blaturi A5/A4 se reprezintă sfânt român și scenă din icoane, iar pe 2 cartoane rigide A4/A3 se reprezintă sfânt român și scenă, din picturi murale).</p>	<p>Metode expozitiv-aplicative, bazate pe: expuneri, conversații, demonstrații, exerciții și pe multiple documentări vizuale în sensu comparativ (în cadrul unor biblioteci și diverse obiective - așezăminte de cult, muzee, colecții, expoziții s.a.). (si online)</p>	<p>Documentații diverse, teoretice și imagistice. Realizări în raport cu diverse materiale informative și obiective culturale, artistice, religioase.</p>
<p>Bibliografie succintă: Publicațiile recomandate la curs, cu imaginile lor aferente. Diverse modele iconografice, îndeosebi românești.</p> <p>Florea, V., <i>Istoria artei românești</i>, Ed. Litera Internațional, București-Chișinău, 2007; Efremov, A., <i>Icoane românești</i>, Ed. Meridiane, București, 2002; Stukenbrock, C., Töpfer, B., <i>1000 Chefs-d'oeuvre de la peinture européenne du XIII-e au XIX-e siècle</i>, Könemann Verlagsgesellschaft mbH, 2000; Arnheim, R., <i>Arta și percepția vizuală</i>, Ed. Meridiane, București, 1979, Ed. Polirom, Iași, 2011; Gombrich, E.H., <i>Istoria artei</i>, Pro Editură și Tipografie, 2007; Brown, M.P., <i>Ghid de artă creștină</i>, Ed. Casa Cărții, Oradea, 2009; Beitzel, B., consultant, <i>Biblica. Atlasul Bibliei</i>, Ed. Litera Internațional, București, 2011; Cavaros, C., <i>Ghid de iconografie bizantină</i>, Ed. Sophia, București, 2005; Cebulj, C., Dobek, E., Rudnik, U., <i>Biblia. O istorie vizuală</i>, Ed. Litera Internațional, București, 2010; Dumitrescu, Sorin, <i>Noi și icoana</i>, Ed. Fundația Anastasia, 2010; Huyghe, R., <i>Dialog cu vizibilul</i>, Ed. Meridiane, București, 1987; Meyers, D.J., <i>Viața ilustrată a lui Iisus Hristos din Evanghelii</i>, Puzzle Works Publishing, București, 2009; Nanu, Adina, <i>Vezi? Comunicarea prin imagine</i>, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 2011; Nyssen, W., <i>Începuturile picturii bizantine</i>, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1975; Coord. Opreșcu, G., <i>Istoria Artelor Plastice în România</i>, vol. 1-2, Ed. Meridiane, București, 1968; Palade, M., <i>Iconoclasmul în actualitate</i>, Ed. Sophia, 2005; Podlacha, W., Nandriș, G., <i>Umanismul picturii murale postbizantine</i>, Ed. Meridiane, București, 1985; Popescu -Vâlcea, Gh., <i>Miniaturi românești</i>, Ed. Meridiane, București, 1998; <i>Programul iconografic al Bisericii Ortodoxe, Îndrumar pentru zugravii de biserici</i>, București 1979/ Ed. Basilica, București, 2017; Santambrogio, G., <i>Miracolul intrupării. Cele mai frumoase reprezentări artistice</i>, Ed. Aquila'93, Oradea, 2007; Ștefănescu, I.D., <i>Iconografia artei bizantine și a picturii feudale românești</i>, Ed. Meridiane, București, 1973; Rousseau, D., <i>Icoana, lumina feței tale</i>, Ed. Sophia, București, 2004; Uspensky, L., Lossky, V., <i>Călăuziri în lumea icoanei</i>, Ed. Sophia, București, 2003; Vătășianu, V., <i>Istoria artei europene</i>, vol. 1-2, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1967; Colecțiile revistelor <i>Mari Pictori, Art Gallery și Antichități; Cărți și albume diverse despre arta religioasă, preponderent creștină.</i>; Rev. <i>Mănăstiri ortodoxe; Modele iconografice de tradiție bizantină și românești</i>; Iorga, N., <i>Istoria bisericii românești și a vieții religioase a românilor</i>, vol. 1-2, Ed. SAECULUM I.O., București, 2012; Popa, C., <i>Monumente Medievale din Oltenia</i>, Ed. ACS, București, 2011; Sinigalia, T., Boldura, O., <i>Monumente Medievale din Bucovina</i>, Ed. ACS, București, 2015; Diverse albume și cărți de artă sacră, românească și universală, recent editate.</p>		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

In funcție de diverse oportunități de valorificare a cunoștințelor și a realizărilor teoretice și aplicative, conținuturile disciplinei se nuanțează prin adaptări necesare, pe structura cadru grefându-se eventualele corelări ad-hoc în sens tematic și practic.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Comparări calitative și cantitative ale cunoștințelor la nivel de persoană și de grup	Note pentru prezentări teoretice, raportate imagistic.. Evaluare pe parcurs.	50% pt. activitatea semestrială + 50% pt. o examinare finală.
10.5 Seminar/laborator	Comparări calitative și cantitative ale lucrărilor la nivel de persoană și de grup	Note pentru lucrări aplicative. Evaluare pe parcurs.	50% pt. activitatea semestrială + 50% pt. o examinare finală.
10.6 Standard minim de performanță			Medie finală
Frecvența receptivă și activă (min. 90 %) la orele de curs și lucrări.			

Data completării
30. 09. 2020

Semnătura titularului de curs și de seminar
Conf. univ.dr. Georgeta Merișor.DOMINTE

Data avizării în catedră
07.10.2020

Semnătura Șefului catedrei (Directorului de Departament):
Conf.univ.dr. Iulian Constantin DAMIAN

